

परराज्यातून आणलेल्या वाळूचा
साठा व निर्गतीबाबतची कार्यपध्दती
निश्चित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: गौखनि-०७२०/प्र.क्र.८५/ख-१
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
तारीख: ०५ फेब्रुवारी, २०२१

वाचा:-

- १) शासन परिपत्रक क्रमांक: गौखनि-१०/१११०/प्र.क्र.४४६/ख, दि.२३/०२/२०११
- २) महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन), नियम-२०१३.

--शासन परिपत्रक--

राज्य शासनाने संदर्भ क्र.१ वरील परिपत्रकाद्वारे महाराष्ट्र राज्यामध्ये वाळूच्या उपलब्धतेचा तुटवडा जाणवत असल्याने राज्यातील वाळूची मागणी पूर्ण करण्यासाठी इतर राज्यातून वाळू वाहतूक करणा-या वाहनाकडे वैध वाहतूक पास असल्यास राज्यात वाळू घेवून येण्यास कोणत्याही प्रकारे प्रतिबंध करण्यात येऊ नये अशा प्रकारच्या सूचना राज्यातील सर्व जिल्हाधिकारी यांना देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच संदर्भ क्र.२ नुसार गौण खनिज उत्खननाचे विनियमन करण्याकरिता नियम तयार करण्यात आले आहे. तथापि, क्षेत्रीय कार्यालयांकडून परराज्यातून आयात केलेल्या वाळूची वाहतूक करणे, साठा करणे व त्याची विक्री करणे तसेच वाळूचासाठा करण्यासाठीचा अकृषक परवाना याबाबत वारंवार शासनाकडे विचारणा करण्यात येत आहे. त्याअनुषंगाने परराज्यातून वाळूचा साठा व विक्री करिता परवानगी देण्याबाबतची कार्यपध्दती कशी असावी या बाबत पुढीलप्रमाणे निर्देश देण्यात येत आहेत:-

- १) परराज्यातून वाळू/रेती वाहतूक करण्यासाठी संबंधित व्यक्ती/संस्था यांना महाराष्ट्र राज्यामध्ये गौण खनिजाच्या उत्खनन व वाहतूकीसाठीच्या संगणकीय प्रणाली (महाखनिज) मध्ये नोंदणी करणे बंधनकारक राहिल.
- २) परराज्यातून वैध मार्गाने येणा-या वाळूची क्षेत्रीय कार्यालयाने अनुज्ञप्ती तपासून त्या राज्यातून आणलेली वाळू वैध परवानाद्वारे आणल्याची खात्री करावी.
- ३) संबंधित व्यक्ती/संस्था स्वतःच्या वापरासाठी परराज्यातून आणलेली वाळू साठा न करता थेट बांधकामाच्या ठिकाणी नेणार असल्यास अशा व्यक्ती/संस्थेकडे त्या राज्यातील वैध वाहतूक पास परिमाणासह असणे आवश्यक आहे.
- ४) संबंधित व्यक्ती/संस्था परराज्यातून आणलेल्या वाळूचा साठा करून विक्री करणार असेल तर, महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ मधील नियम ७१ ते ७८ मधील तरतूदीनुसार व्यापारी परवाना घेणे आवश्यक आहे. तसेच आवश्यकतेनुसार व्यापारी परवानाचे नुतनीकरण करता येईल.
- ५) परराज्यातून रस्त्याने व जलमार्गाने आणलेली वाळू/रेती महाराष्ट्रातील ज्या जिल्ह्याच्या हद्दीमध्ये प्रवेश करणार आहे त्या जिल्हाधिकारी कार्यालयात आणि परराज्यातून रेल्वेने आणलेल्या वाळू/रेती करता ती वाळू/रेती ज्या रेल्वेस्टेशनवर

खाली करण्यात येणार आहे, त्या जिल्ह्यात संबंधितांने राज्य शासनाने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या स्वामित्वधन दराच्या १०% एवढी प्रतिब्रास रक्कम जिल्हा खनिज प्रतिष्ठान मध्ये जमा करणे आवश्यक राहिल.

- ६) सदरहू रकमेचा भरणा केल्यानंतर संबंधितांना झिरो रॉयल्टी पास देण्याबाबतची कार्यवाही संबंधित जिल्हाधिकारी कार्यालयाने करणे आवश्यक आहे.
- ७) संबंधित व्यक्ती/संस्था हे ज्या जमीनीवर परराज्यातून आणलेल्या वाळूचा साठा करणार असतील ती जमिन अकृषक असणे आवश्यक आहे. त्या दृष्टीने क्षेत्रीय कार्यालयाने महाराष्ट्र जमिन महसूल संहिता, १९६६ मधील तरतुदीनुसार कार्यवाही करणे आवश्यक आहे.
- ८) संबंधित व्यक्ती/संस्था यांनी वाळूचा साठा व विक्रीची दैनंदिन नोंद साठा नोंदवहीत घेणे आवश्यक असून सदर नोंदवहीची क्षेत्रीय कार्यालयांकडून वेळोवेळी तपासणी करण्यात यावी.
- ९) परराज्यातून आणलेल्या वाळूचा वाळूसाठा वैध परवान्यापेक्षा जादा आढळल्यास अथवा वाहतूक झिरो रॉयल्टी पासेस शिवाय केलेली आढळून आल्यास महाराष्ट्र जमिन महसूल संहिता, १९६६ च्या ४८(७) व ४८(८) नुसार दंडात्मक कारवाईसाठी पात्र राहिल.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२१०२०५१६४५५९५०१९ असा आहे. हे परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(रमेश चव्हाण)

शासनाचे सह सचिव

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई (पत्राने)
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. मंत्री (महसूल) यांचे खासगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. राज्यमंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) सर्व मा. मंत्री/मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६) सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- ७) सर्व विभागीय आयुक्त,
- ८) सर्व जिल्हाधिकारी,
- ९) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
- १०) प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, प्रतिष्ठा भवन, १०१, महर्षि कर्वे भवन, न्यू मरीन लाईन्स, मुंबई - ४०० ०२०.

- ११) प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा)-१, प्रतिष्ठा भवन, १०१, महर्षि कर्वे भवन, न्यू मरीन लाईन्स, मुंबई - ४०० ०२०
- १२) प्रधान महालेखापाल -२, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर.
- १३) प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा)-२, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- १४) निवडनस्ती "ख" कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.